

ตอนที่สอง บทร้อยแก้ว (Prose)

บทที่ 12

วิธีอ่านบทร้อยแก้ว

นักศึกษาคงได้เห็นแล้วว่า มีบ่อยครั้งที่เรารับความรื่นรมย์จากการอ่านบทร้อยกรอง โดยไม่ได้เข้าใจความหมายของโคลงนั่นเลย นั่นคือนักศึกษาอาจสนใจเสียงดนตรีในโคลงนั้น มากกว่าจะมากอยเอาใจใส่ว่าโคลงนั้นมีความหมายอะไร อย่างไรก็ตาม สำหรับบทร้อยแก้วไม่มีสัมผัสสระและแบบแผนของจังหวะซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบา (meter) มาบังคับความสำคัญของความหมาย นักประพันธ์อาจแสดงความคิดความรู้สึกของตนเองได้โดยตรงยิ่งขึ้น เพราะเขาไม่ต้องมาพะวักพะวงใช้ภาษาให้ถูกต้องตามแบบแผนที่ตายตัว ดังนั้นเมื่อเราอ่านบทร้อยแก้วเรามุ่งเอาความหมาย ความรื่นรมย์จากการอ่านบทร้อยแก้ว ก็คล้ายกับการอ่านบทร้อยกรอง คือมักสัมพันธ์กับวิธีการที่ผู้ประพันธ์แสดงออกโดยตรง แต่ไม่ว่าวิธีการเขียนอาจจะให้ความรื่นรมย์อย่างไร สำหรับบทร้อยแก้วแล้วไซ้ ความหมายต้องมาก่อนเสมอ

คำว่า “ร้อยแก้ว” (prose) มักใช้นิยามการเขียนแบบใดก็ตามซึ่งไม่เป็นไปตามรูปแบบด้านร้อยกรองที่รู้จักกัน แต่บทร้อยแก้วไม่ใช่ว่าจะเหมือนกันไปหมด เพราะวิธีที่เราจะเปิดเผยตัวเองออกมาโดยการเขียนนั้นทำได้หลายหลาก ไม่ว่าจะเรื่องใด กรณีใด แนวการเขียนหรือลีลาการเขียน (style) จะต้องปรับให้เหมาะกับเนื้อหาของเรื่องเสมอ

จงอ่านบทคัดตอนสั้น ๆ ของบทร้อยแก้วต่อไปนี้ และพยายามอธิบายว่าข้อความแต่ละตอนแตกต่างกันอย่างไร

(1)

They were moving in upon him quickly, groping, yet moving rapidly. It was like playing blind man's buff, with everyone blindfolded except one. "Get hold of him!", cried one. He found himself in the arc of a loose curve of pursuers. He felt suddenly he must be active and resolute.

"You don't understand," he cried in a voice that was meant to be great and resolute, and which broke. "You are blind, and I can see. Leave me alone!"

"Bogota! Put down that spade, and come off the grass!"

The last order, grotesque in its urban familiarity, produced a gust of anger. "I'll hurt you," he said, sobbing with emotion. "By heaven, I'll hurt you. Leave me alone!"

He began to run, not knowing clearly where to run. He ran from the nearest blind man, because it was a horror to hit him. He stopped, and then made a dash to escape from their closing ranks. He made for where a gap was wide, and the men on either side, with quick perception of the approach of his paces, rushed in on one another. He sprang forward, and then saw he must be caught, and swish! the spade had struck. He felt the soft thud of hand and arm, and the man was down with a yell of pain, and he was through.

H.G. WELLS
The Country of the Blind

คำศัพท์	
groping	คลำทาง
blindman's buff	การเล่นฮายโม่ง ผู้ที่ถูกปิดตาถูกจับตัวหมุนก่อนจะปล่อย และต้องพยายามจับผู้เล่นอื่นให้ได้
grotesque	แปรง ฟังตลก
swish	เสียงที่เกิดจากจอบแหวกอากาศ
thud	เสียงวัตถุกระทบเนื้อ เสียงเกิดจากการทุบถอง

(2)

He wore a blue serge that nicely fitted his slim figure, a white shirt with a soft collar, a blue silk tie and brown shoes. He had had his hair cut short and shaved off the hair on his face. He looked not only neat, but wellgroomed. It was a transformation. He was very thin; his cheekbones were more prominent, his temples hollower and his eyes in the deep sockets larger than I remembered them; but notwithstanding he looked very well; he looked, indeed, with its deeply sunburnt, unlined face, amazingly young.

SOMERSET MAUGHAM
The Razor's Edge

คำศัพท์	
serge	ปกติหมายถึงเนื้อผ้าชนิดหนึ่ง แต่ในที่นี้หมายถึงชุด
transformation	เสื่อกางเกงที่ตัดเย็บด้วยผ้าชนิดนั้น
temples	การเปลี่ยนแปลง
	ขมับ

(3)

The progress (I do not mean the extension) of education for several centuries has been from one aspect a drift, from another aspect a push; for it has tended to be

dominated by the idea of **getting on**. The individual wants more education, not as an aid to the acquisition of wisdom but in order to get on, the nation wants more in order to get the better of other nations, the class wants it to get the better of other classes, or at least to hold its own against them. Education is associated therefore with technical efficiency on the one hand, and with rising in society on the other.

T.S. ELIOT

Modern Education and the Classics

คำศัพท์

drift	เลื่อนลอย
dominated	ถูกครอบงำ
acquisition	ให้ได้มา
hold its own	รักษาสภาพเดิมไว้

นักศึกษาคงสังเกตได้ว่า ใจความทั้งสามเรื่องนี้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ถ้าเรื่องแรกใช้ภาษาอย่างในเรื่องที่สาม จะดูไม่เข้ากัน หรือในทางกลับกันหากเรื่องที่สองไปใช้ภาษาอย่างในเรื่องแรก ก็จะฟังไม่เข้าเรื่อง

เรื่องแรกเป็นเรื่องเล่า เป็นการบรรยายเหตุการณ์ การเคลื่อนไหวของตัวละครดูน่าตื่นเต้น ผู้อ่านจะติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นติดต่อกันไปอย่างรวดเร็ว คนตาบอดกลุ่มหนึ่งกำลังล้อมวงชายชาติผู้หนึ่ง 'Bogota' ซึ่งยืนถือจอบอยู่ พอพวกเขาบอดขยับเข้าใกล้ Bogota ก็พุ่งตัวไปข้างหน้า ตายตาบอดคนหนึ่งด้วยจอบและฝังร่างล่อมออกไปได้ บทร้อยแก้วประเภทที่บรรยายการกระทำหรือการแสดง เป็นชุดติดต่อกันไปเพื่อเล่าเรื่องให้เร้าทราบ เราเรียกบทร้อยแก้วชนิดนี้ว่า บทร้อยแก้วบรรยายโวหาร (Narrative Prose)

ในเรื่องที่สอง ไม่มีการบรรยายการเคลื่อนไหวดังข้างต้น เป็นบทร้อยแก้วที่ไม่เคลื่อนไหว อยู่คงที่ ผู้เขียนพรรณนาว่าผู้ชายคนไหนหน้าตาทำทางเป็นอย่างไร ผู้แต่งเริ่มเรื่องด้วยการบรรยายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับเสื้อผ้า ผม โหนกแก้ม นัยน์ตา ตามที่ปรากฏ ต่อจากนั้น ผู้ประพันธ์ก็ถอยหลังมายืนพิจารณาและวิจารณ์รูปลักษณะภายนอกโดยทั่วไปของชายผู้นี้ว่า "เขาคู่อ่อนกว่าวัยมากอย่างน่าประหลาดใจ" ผู้เขียนได้พรรณนาชายผู้นี้ไว้ตามวิธีการของเขา จนทำให้เรามองเห็นภาพของชายผู้นี้ปรากฏชัดเจนในใจ บทร้อยแก้วชนิดนี้เป็นชนิดพรรณนาโวหาร (descriptive prose) หมายถึงงานเขียนซึ่งพรรณนาจาก วัตถุ สิ่งของ คน หรือ แม้แต่ความรู้สึกของคนเรา จนผู้อ่านสามารถเกิดจินตนาการเห็นจริงเห็นจัง งานเชิงพรรณนาโวหารใดที่เขียนอย่างไร้ฝีมือ ผู้ประพันธ์จะสร้างจินตภาพได้ทำนองเดียวกับจิตรกรวาดภาพทิวทัศน์หรือรูปคน

เรื่องสุดท้ายแตกต่างกับสองเรื่องแรกอย่างมากมาย ผู้เขียนถกปัญหาการศึกษา เขาอ้างว่าคนเราไม่ได้เสาะแสวงหาการศึกษา เพื่อประโยชน์ของการศึกษาเอง แต่ใช้การศึกษาเป็นหนทางยกฐานะตัวเอง ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาเช่นนี้มีผลกระทบต่อบุคคลแต่ละคน ต่อสังคมและประเทศชาติ ผลที่เกิดจากทัศนคตินี้ในแง่หนึ่ง เป็นประสิทธิภาพเชิงวิทยาการ และในอีกแง่หนึ่งก็เป็นความพยายามไม่รู้หยุดของคนเราที่จะขยับฐานะในสังคมโดยอาศัยการศึกษาบทร้อยแก้วชนิดนี้เรียกว่าบทร้อยแก้วสาธกโวหาร เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิด ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการกระทำหรือวัตถุ มีการเสนอปัญหา มีการถกเถียงปัญหานี้อย่างมีเหตุผล บางครั้งผู้เขียนอาจจะตั้งข้อสรุปออกจากข้อถกเถียงที่ว่ามาข้างต้น และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานั้น แต่ผู้เขียนมิได้ทำดังนี้เสมอไป

งานร้อยแก้วส่วนใหญ่จัดประเภทได้เป็นชนิดใดชนิดหนึ่งในสามชนิดนี้ คือ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร และสาธกโวหาร การที่นักศึกษาสามารถแยกแยะความแตกต่างที่มีอยู่ระหว่างชนิดทั้งสามได้ จะเป็นเครื่องช่วยให้นักศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้ ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่นักประพันธ์จะเลือกชนิดของร้อยแก้วที่เขาแต่งให้เข้ากับจุดมุ่งหมายของเขา นักศึกษาคงจะสังเกตเห็นจากตัวอย่างบทร้อยแก้วที่ยกมาข้างต้นแล้วว่า ผู้เขียนแต่ละคนใช้บทร้อยแก้วชนิดผิดแผกกันไป เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายการเขียนแตกต่างกัน

การที่จะซาบซึ้งเข้าถึงบทร้อยแก้วชิ้นใดก็ตาม จะเข้าใจแต่ความหมายที่มีอยู่ย่อมไม่เพียงพอ จำเป็นต้องดูให้ออกว่าผู้ประพันธ์มีเจตนาอะไร และเขาใช้อุปกรณ์ใด เพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น มองในแง่หนึ่ง บทร้อยแก้วชนิดบรรยายโวหารและบทร้อยแก้วพรรณนาโวหารมีอะไรหลายอย่างคล้ายคลึงกับบทร้อยกรอง ผู้ประพันธ์ไม่ต้องนึกถึงผู้อ่านอยู่ในใจเสมอไป จุดมุ่งหมายของเขาอยู่ที่การเล่าเรื่อง หรือพรรณนาฉากใดฉากหนึ่งให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นย่อมออกมาจากตัวบทร้อยแก้วเองตามธรรมชาติ และรับกับจุดมุ่งหมายใหญ่ในการเขียนบทร้อยแก้ว นั่นคือเอาความหมาย อย่งไรก็ตาม ในการเขียนแบบสาธกโวหาร และการเขียนตามแนวหนังสือพิมพ์ (journalistic writing) ผู้เขียนจะนึกถึงผู้อ่านไว้ในใจตลอดเวลาที่เขียน เขาอาจจะตั้งต้นด้วยการชักชวนหรืออธิบาย พุดโจมตีหรือพุดแก้ให้นักประพันธ์แนวนี้อยู่ในฐานะก่อนข้างคล้ายคลึงกับนักพูดในที่สาธารณะ ก็เขาจะต้องทำให้ผู้ฟังสนใจและดึงความสนใจของผู้ฟังไว้ได้ตลอดเวลา โดยเหตุนี้ นักเขียนจึงจงใจใช้อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ดังนั้น บทร้อยแก้วสาธกโวหารจึงแตกต่างจากการเขียนแบบอื่น และจะเข้าถึงโดยใช้วิธีการอย่างเดียวกับที่ใช้กับบทร้อยแก้วบรรยายโวหาร และบทร้อยแก้วพรรณนาโวหารย่อมไม่ได้